

Sprawozdanie

Komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych zawiera: sprawozdanie z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 25. listopada z. r., z czynności Wydziału krajowego mających na celu podniesienie przemysłu górniczego w kraju, oraz z wniosków o wydatkach na powyższy cel uchwalić się mających i dzieli się na pięć części.

W trzech pierwszych zdaje Wydział krajowy sprawę z użycia funduszków przeznaczonych przez Wysoki Sejm częścią na praktyczne wykształcenie górników, jako subwencye dla niższych szkół górniczych i wiertniczych i stypendya dla uczniów tychże szkół jakoteż dla słuchaczy Akademii górniczych, częścią zaś na zasilenie prac naukowych, będących w ścisłym związku z przemysłem górniczym oraz uwydatnia potrzebę dalszego poparcia powyższych celów w budżecie krajowym na rok 1891. W czwartej części donosi Wydział krajowy o staraniach, jakie miał celem uzyskania u c. k. Rządu korzystnego załatwienia uchwalonych przez Wysoki Sejm dwóch rezolucyj, z których jedna wzywała c. k. Rząd do podjęcia na nowo eksploatacji soli potasowych w kopalni kałuskiej i umożliwienia korzystnej dostawy tych soli rolnikom, — druga tyczyła się zaprowadzenia przy wyższej szkole politechnicznej we Lwowie wykładów z dziedziny górnictwa naftowego kosztem państwa. W ostatnim nareszcie ustępie zdaje Wydział krajowy sprawę o zwrotach pożyczek udzielonych w latach dawniejszych kilku przedsiębiorstwom kopalnianym na głębokie wiercenia naftowe, donosi o uzupełnieniu krajowej Rady górniczej przez powołanie w jej skład nowych członków, w końcu dotyka potrzeby większego zabezpieczenia robotników pracujących w kopalniach minerałów żywnych na wypadek wybuchu gazów i pożaru.

I.

Komisya górnicza przyjmuje w zasadzie wszystkie wnioski Wydziału krajowego, dążące do podniesienia naszych niższych szkół górniczych i do rozszerzenia prac naukowych z przemysłem górniczym w związku będących, a czyni to tem łatwiej, ile że Wydział krajowy przedłożył jej protokół posiedzenia krajowej Rady górniczej, odbytego dnia 14. września b. r., zawierający o każdej pozycji preliminarza budżetu na powyższe cele motywowane zdanie Rady. Okoliczność, że Wydział krajowy zasięgnął w bieżącym roku opinii krajowej Rady górniczej, podnosi Komisya górnicza z za-

dowoleniem, gdyż sądzi, że bliższa styczność Wydziału krajowego z reprezentantami przemysłu naftowego i w ogóle górniczego, zasiadającymi w Radzie, daje Wysokiemu Sejmowi większe zapewnienie, że z jednej strony Wydział krajowy o wszystkich istotnych potrzebach tego działu przemysłu krajowego z najlepszych źródeł nabierze informacji — z drugiej zaś strony, że w nie szerokich ramach wydatków, jakie na te cele zakreslają Sejmowi względy budżetowe, przeznaczone fundusze najodpowiedniej zostaną użyte. Komisya górnicza nie waha się przeto przedstawić Wysokiemu Sejmowi niektórych podniesionych nieco nad pierwotny preliminarz budżetu pozycyj wydatków, a mianowicie:

a) na subwencye praktycznej szkole wiercenia we Wietrznie i niższej szkole górniczej w Borysławiu (zamiast 1.800 zł. w poz. 210 preliminarza budżetu) 3.200 zł.;

b) na wydawnictwo atlasu geologicznego wraz z tekstem (zamiast 1.500 zł. w poz. 204 preliminarza budżetu) 2.500 zł.

c) na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego i na wydanie podręcznika technologii tych produktów (zamiast 300 zł. w poz. 209 prelim. budżetu) 800 zł.;

i uzasadnia potrzebę tak powyższego podniesienia jak i innych w sprawozdaniu Wydziału wyszczególnionych i motywowanych, a z preliminarzem budżetu zgodnych pozycyj wydatków jak następuje:

Potrzeba niższych praktycznych szkół górniczych została już przez Wysoki Sejm niejednokrotnie uznana — a stwierdza taką potrzebę ogólnie, założenie tylu innych szkół przemysłowych w kraju, tak że nasuwa się uwaga, dlaczego dla przemysłu górniczego, zatrudniającego kilkanaście tysięcy ludzi, używającego tylu machin i narażającego robotników na istotne i nieodzowne niebezpieczeństwo — szkoły te powstały dopiero w ostatnich latach. Powstały one bez żadnego prawie inwestycyjnego wydatku, za remuneracją dla nauczycieli i wynagrodzeniem za zużywanie narzędzi; pomimo tak skromnych środków działalność obu szkół stała się już widoczną, a Wydział krajowy wydaje jej w swem sprawozdaniu chlubne świadectwo, zwłaszcza co do szkoły wiertniczej we Wietrznie, której pożyteczności dowodzi liczny szereg uczniów otrzymujących bezpośrednio po wyjściu ze szkoły korzystne stanowiska dozorców i kierowników kopalń, oraz ciągle zwiększający się zastęp kandydatów do przyjęcia ich na naukę. O postępach w szkole górniczej w Borysławiu nie zawiera tegoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego wyczerpującego objaśnienia, gdyż pierwszy egzamin uczniów z ukończonego drugiego kursu nauki odbył się dopiero w ostatnich dniach, t. j. 5. listopada b. r. Komisya górnicza otrzymała jednak w krótkiej drodze sprawozdanie o wyniku egzaminu i rozwoju szkoły, które ją uprawnia do twierdzenia, że szkoła ta przy niektórych nieznaczących ulepszeniach odpowie swemu zadaniu. Nadanie obu tym szkołom szerszego zakresu byłoby niewątpliwie rzeczą bardzo pożądaną; na razie koniecznym jest ustanowienie przy każdej z nich osobnego fachowego nauczyciela. Wymaga tego potrzeba ujęcia kursu nauki w pewien systematyczny rozkład i uzupełnienia nauczaniem, które nie da się połączyć w jednej osobie kierownika przedsiębiorstwa (jak we Wietrznie), obciążonego pracą administracyjną, lub kierownika szkoły (w Borysławiu) mającego nadto inne zajęcia. Tylko nauczyciel fachowy, którego wyłącznym zajęciem będzie nauczanie w szkole, może temu zadaniu podołać.

Podniesienie przeto przez Wydział krajowy funduszu na subwencye dla obu tych szkół przeliczyć się mających o kwotę 1400 zł. celem opłacania w każdej z nich fachowego nauczyciela, uważa komisya górnicza za usprawiedliwione.

Komisya górnicza zaleca Wydziałowi krajowemu postanowienie jako warunku przyjęcia do szkoły we Wietrznie, aby wstępujący uczeń wykazać się musiał przynajmniej sześciomiesięczną pracą w kopalni nafty jako poprzednią praktyką, warunek ten jest niezbędnym gdy się żwazy, że cały kurs nauki we Wietrznie zajmuje dotychczas zaledwie trzy, czasem cztery lub wyjątkowo sześć miesięcy czasu, że przeto pewne praktyczne przygotowanie dla następnego odniesienia korzyści z nauki jest nieodzownem. Warunku tego wymagać należy także i od wstępujących do szkoły

uczniów posiadających techniczne studia, gdyż tacy uczniowie po odbyciu nauki wiertniczej w szkole powołani być mogą bezpośrednio na wyższe stanowiska kierowników przedsiębiorstw kopalnianych, gdzie ich zakres działania i odpowiedzialność, jaką na siebie biorą, wymagają tem więcej praktycznej znajomości najdrobniejszych szczegółów manipulacji przyrządami i pracy, którą mają kierować.

W związku z podniesieniem tych szkół stoi pewne podwyższenie funduszu przeznaczonego corocznie na sasiłki dla uczniów szkół i akademii górniczych, którzy rekrutują się przeważnie ze sfer, pomocy takiej potrzebujących. Fundusz ten ma w ten sposób wynosić na rok przyszły zgodnie z preliminarem budżetu 3000 złr., nadmienić jednak należy, że odkąd Wysoki Sejm daje do rozporządzenia Wydziału krajowego powyższy zasilek, nie udzielał Sejm jak dawniej oddzielnych stypendyów dla akademików górniczych, a Wydział krajowy z powyższego funduszu je rozdawał, zachowując jednak przeważną część i w pierwszej linii dla uczniów szkoły praktycznej wiercenia, co zgadza się z zapatrywaniem w tym względzie komisji górniczej.

W sprawie subwencyonowania badań naukowych z przemysłem górniczym w ścisłym związku zostających, idzie komisja górnicza w jednej pozycji dalej niż to proponuje Wydział krajowy, a mianowicie wnosi wstawienie na wydanie atlasu geologicznego kraju kwotę o 1000 złr. wyższą t. j. 2500 złr. Że badania geologiczne tylko ujęte w opis i rysunkiem uwidocznione przejść mogą do publicznej wiadomości, a dzieło tej miary co atlas geologiczny odpowiada celowi tylko wtedy, gdy w kilku po sobie następujących latach się ukończy i jako całość zużytkowanem być może, to nie ulega wątpliwości. Sejmowe komisje górnicze miały taki przebieg tego wydawnictwa na oku przedkładając Wysokiemu Sejmowi potrzebę tych badań ale nie chciały nimi obciążać funduszu krajowego, póki na badanie głębszych warstw ziemi, t. j. na tak zwane głębokie wiercenia żądano i otrzymywano subwencje. Wydatki w tym kierunku, które wiele przyniosły pożytku stały się już zbyt wielkimi w obec znakomitego rozwoju przemysłu naftowego, gdyż większe przedsiębiorstwa własnymi środkami czynią próbné poszukiwania, a komisja górnicza uważa, że fundusz na ten rodzaj badań geologicznych dawniej przeznaczany w innym teraz nieco kierunku użytym być winien a mianowicie: na rozszerzenie badania kraju pod względem minerałów górniczych zwłaszcza węgla kamiennego i brunatnego, których eksploatacja cokolwiek większa koncentruje się obecnie tylko w Wielkiem Księstwie Krakowskiem a których znalezienie we wschodniej i południowej części kraju nieobliczone przynieść by mogło korzyści, i na możliwie szybkie wydanie atlasu geologicznego naszego kraju. Wydanie to jednak rozumie komisja wykonane z możliwą ścisłością perjodyczną z jednolitością zapatrywań, i textem jasnym i dostępnym, z pewnem wreszcie ujednostajnieniem pracy, które to warunki osiągnąć się dadzą, jeśli Wydział krajowy wraz z Akademią umiejętności w Krakowie obmyśli i dokładnie unormuje plan i rozwój całego wydawnictwa, którego następni trzymać się będzie. Komisja górnicza porozumiewała się bezpośrednio z przewodniczącym komisji fizyograficznej akademii umiejętności profesorem Dr. Rostafińskim, od którego otrzymała zapewnienie, że akademia umiejętności z własnych funduszków na wydanie atlasu geologicznego kraju większe kwoty przeznaczyć zamierza (na rok następny 2600 złr.) tak że cały atlas w ciągu lat kilku przy subwencji z funduszu krajowego wykonany być może. W tej nadziei wnosi komisja górnicza podniesienie kwoty przeznaczonej na wydawnictwo atlasu geologicznego kraju, a pozostawia kwotę przeznaczoną na badanie użytecznych kopalni w wysokości przez Wydział krajowy preliminowanej.

Z dziedziny innych badań naukowych utrzymywanie stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych, opracowywanie tematów i zagadnień technicznych lub chemicznych w zakresie tego przemysłu, należą do rzędu tych których użyteczność jest ogólnie uznana, a bezpośredni pożytek powinien odnieść każdy przemysłowiec, który do stacyi doświadczalnej po radę, analizę lub wyjaśnienie się uda lub który rezultaty badań we fabryce zużytkować zechce. Komisja widzi potrzebę pewnej łączności między stacyą doświadczalną a zarządami destylarni pragnącymi korzystać z doświadczeń i badań użytecznych dla przerobów naftowych, i nie wątpi, że destylarnie, biorąc w tym

kierunku inicjatywę przez zasięgnięcie w ważniejszych razach wskazówek lub pomocy stacy, na ułatwienie tego stosunku łączności ze strony Wydziału krajowego liczyć mogą.

Nie mniejszą użyteczność widzi komisja w zapowiedzianem w sprawozdaniu Wydziału krajowego wydaniu podręcznika dla przeróbki nafty przez profesora chemii technologicznej przy c. k. wyższej szkole politechnicznej Dr. Pawlewskiego w przekonaniu, że świat przemysłowy z zadowoleniem ujrzy ten podręcznik, którego potrzebę podnoszono od lat dziesięciu. Bezinteresowność autora przychodzi wykonaniu tej myśli w pomoc a wstawienie w budżet r. 1891 kwoty 500 złr. na publikację dzieła nie potrzebuje dalszej obrony.

II.

Przedstawiając w roku zeszłym życzenie podjęcia na nowo eksploatacyi soli potasowych w kopalni kałuskiej i ułatwienie dostarczenia ich z pożytkiem dla rolnictwa oraz sprawę zaprowadzenia wykładów z dziedziny górnictwa naftowego przy wyższej szkole politechnicznej we Lwowie w formach rezolucyi do c. k. rządu, które też Wysoki Sejm jako takie uchwalił, zaznaczyła komisja górnicza wielką doniosłość, jaką do spraw tych przywiązuje; Co do jednej z nich t. j. zaprowadzenia wykładów górnictwa należy mieć nadzieję, że starania Wydziału krajowego i rektoratu c. k. szkoły politechnicznej, które znalazły życzliwe poparcie ze strony JE. Pana Namiestnika, nie pozostały bez skutku. Reskrypt JE. Pana Ministra wyznał i oświecenia z dnia 23 marca b. r. L. 379, żądający przedłożenia wyniku porozumień co do projektowanego rozmiaru wykładów i upatrzonej osoby docenta i wchodzący niejako w szczegóły tego przedmiotu, każe nam wnosić, że c. k. rząd, który przez nadzór c. k. urzędów górniczych wymaga odpowiedniej kwalifikacyi od kierowników kopalń, uznał też w konsekwencyi i potrzebę przyjsca ze swej strony w pomoc do ich wykształcenia.

Rezolucya natomiast Wysokiego Sejmu, wzywająca c. k. Rząd do ponownego podjęcia eksploatacyi soli potasowych w kopalni kałuskiej i przyniesienia ułatwień w ich nabywaniu i transporcie, nie odniosła dotąd wcale pożądanego skutku. Wydane w skutek rezolucyi Sejmu zarządzenia c. k. Władz skarbowych zawierają raczej szereg utrudnień zamiast ułatwień, o czem dotkliwie przekonał się każdy ktokolwiek chciał skorzystać z jakoby otwartych składów kopalni w Kałuszu. W odezwie Wydziału krajowego do JE. P. Ministra Skarbu z dnia 22. sierpnia b. r. L. 16445 znalazła komisya górnicza tyle zarzutów przeciw zarządzeniom c. k. Dyrekcyi Skarbu, że istotnie dziwić się można, że zostały one wydane w roku trudnych przejść dla rolnictwa, w chwili kiedy spodziewać się należało ze strony Państwa ulgi i pomocy. Szczegółów obszernej tej odezwie Wydziału krajowego nie powtarzamy, znajdzie ją Wysoki Sejm dołączoną jako alegat do sprawozdania Wydziału krajowego o niesieniu pomocy ludności dotkniętej nieurodzajem. Dotkliwa potrzeba w tym kierunku znalazła również wyraz w interpelacyi wniesionej przez posła Kramarczyka do Pana Komisarza rządowego na 4-tem posiedzeniu obecnej sesyi sejmowej. Wystarczy przypomnieć, że cena kainitu została podniesioną w dwójnasób a oddawanie tej soli w stanie nie mielonym i szereg utrudnień fiskalnych czynią jej użycie dla większych konsumentów niesłychanie uciążliwym i kosztownym, dla mniejszych wprost niemożliwym. Ten stan rzeczy wkłada na komisję górniczną obowiązek przedłożenia Wysokiemu Sejmowi do uchwały ponownego wezwania c. k. Rządu w formie tej samej co zeszłoroczna rezolucyi.

Przedłożony w sprawozdaniu Wydziału krajowego rachunek o zwrotach pożyczek udzielonych w dawniejszych latach z funduszu krajowego na subwencyonowanie głębokich wierceń nie daje komisji górnicznej powodu do dodania szczególnych uwag, konstatuje tylko, że z kwoty na ten cel z obowiązkiem zwrotu udzielonej, już większa połowa funduszowi krajowemu została zwróconą. Również zupełnie wyczerpującemi wydają się komisji górnicznej motywa, które skłoniły Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Rady górnicznej do przedstawienia konieczności, aby

w komisji powołanej przez P. Ministra rolnictwa dla wskazania najodpowiedniejszych środków ku zapobieżeniu wybuchom gazów w kopalniach zasiadał także przynajmniej jeden reprezentant galicyjskiego przemysłu naftowego i znawca odrębnych stosunków górniczych naszego kraju, świadomy właściwości kopalń nafty i wosku ziemnego tyle różnych od kopalń węgla kamiennego, w których wyłącznie komisya swe studia i próby odbywa. Komisya górnicza nie ujmuje odnośnego żądania w formie rezolucyi do c. k. Rządu, gdyż ma nadzieję, że Wydział krajowy, który tę potrzebę naszego kraju c. k. Rządowi przedstawił, nie napotka w urzeczywistnieniu tak słusznego postulatu na żadną trudność.

III.

Oprócz tych kwestyj poruszonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego mniema komisya górnicza, że Wydział krajowy powinienby rozszerzyć swą dotychczasową działalność w niektórych jeszcze kierunkach. Mamy tu na myśli uzyskanie od kolei państwowych i prywatnych w naszej Monarchii słuszniejszych i dogodniejszych taryf przewozowych dla produktów górniczych oraz zestawianie dat statystycznych produkeyi i handlu naftą tak, aby one potrzebom naszego przemysłu bardziej odpowiadały.

Doniosłość taryf przewozowych dla handlu każdego produktu jest już dziś powszechnie znaną, iż nie ma potrzeby wykazywać jej dla produktu, który się zwykle transportuje na znaczne odległości i który jest istotnie międzynarodowym tak że ceny jego w naszym kraju a za cenami i produkcya rywalizują i zależą od targu i konjunktur w azyatyckim Kaukazie lub w amerykańskich Stanach. W świeżej jeszcze pamięci mamy starania Galic. Towarzystwa naftowego skierowane ku temu, aby nafta rosyjska w transporcie międzynarodowym nie była przewożoną po kolejach austriackich taniej niż nafta krajowa w transporcie lokalnym a interpelacya do c. k. Rządu wniesiona już w bieżącym miesiącu przez posła Skrzyńskiego i towarzyszy wskazuje, o ile Rząd węgierski więcej się stara o ułatwienie handlu naftą tamtejszym producentom przez uregulowanie taryf, niż to czyni Rząd naszej połowy Monarchii. Jeżeli zaś zważymy, że oprócz samej stopy opłaty za przywóz (jednostka wagi i odległości) wpływają na koszt ogólny i inne pobory kolejowe, oraz ułatwienie transportowe przez n.p. wczesne i w dostatecznej ilości dostarczanie wagonów i cystern, to przekonujemy się, że nasz przemysł naftowy nie doznaje w równej z innymi krajami mierze opieki i prawnej pomocy nawet tam, gdzie już na nim nie ciąży szkoda bezpośrednia za jaką uważać się musi pewne refakcye dla wielkich transportów zagranicznych lub taryfy dyferencyonalne. Przedsiębiorcy dowiadują się nieraz o tych uciążliwościach dopiero wówczas, gdy one weszły w życie a o tyle za późno, że skutki szkodliwe już odczuwają.

Komisya górnicza mniema, że Wysoki Sejm może zalecić Wydziałowi krajowemu, aby przy pilnem studyowaniu taryf kolejowych obowiązujących przy transporcie nafty krajowej i zagranicznej, czynił c. k. rządowi przedstawienia gdy spostrzeże, że taryfy te na niekorzyść krajowego przemysłu są normowane.

Skoro mowa o kolejach nie może komisya górnicza pominąć milczeniem ujemnego spostrzeżenia na jakie ją naprowadziły informacye zasiągnięte od zarządów krajowych kopalń węgla, celem zbadania wzrostu ich produkeyi i wywozn. Dostarczone daty głównie z największej krajowej kopalni w Jaworznie wykazują, że zwłaszcza c. k. koleje państwowe mimo zwiększonej sieci linii galicyjskich, z każdym rokiem coraz mniej pokrywają swoje potrzeby węgla z kopalń krajowych, tak że gdy np. w roku 1886 spotrzebowana jeszcze galicyjska kolej transwersalna przeszło 633.000 ctn. węgla z Jaworzna zmniejszyła swe zamówienia tamże z każdym rokiem tak, że odbiór jej z tej kopalni zeszedł w roku 1889 prawie do czwartej części, bo do 167.000 ctn.

Mała część tego ubytku została zastąpioną węglem z Sierszy, ale zdaje się być faktem, że coraz większa ilość węgla ostrawskiego dostaje się do Galicyi. Spodziewamy się jednak, że władze

kolejowe nie zapoznają ważności zaopatrywania się w materiał opałowy miejscowy. Dodatnią wskazówką ku temu jest trasowanie odnogi kolejowej z Doliny do Struty na gdzie się znajduje największe i najlepsze torfowisko w Galicyi wschodniej, oraz z pomyślnym rezultatem przeprowadzone niedawno próby z węglem brunatnym z kopalni Żółkiewskiej, i próby odbywające się z węglem brunatnym z kopalni kołomyjskich i śniatyńskich. Doniosłość ekonomiczna dla kraju zaopatrzenia kolei w węgiel krajowy okazuje się z faktu, że same tylko koleje państwowe w Galicyi konsumują 13.000 wagonów, czyli 1.300.000 ctm. rocznie.

Co zaś się tyczy wiadomości i dat statystycznych o produkcji nafty i wosku ziemnego, to są one wprowadzane przez Wydział krajowy zbierane i od kilku lat w roczniku statystycznym przemysłu krajowego publikowane tak, że raz w rok dają obraz naszej produkcji, nadto przy sposobności wystaw krajowych lub zagranicznych wykazuje biuro górnicze Wydziału krajowego porównując zestawienia ilości wyprodukowanych, ceny i wartości takowych, ale wiadomości te tylko w rzadkich odstępach czasu pojawiające się nie zaspokajają potrzeb handlu i dzisiejszego przemysłu. Aby im odpowiedzieć potrzeba wiadomości częstszych np. miesięcznych obejmujących cenę handlową nafty surowej i rafinowanej i to nie tylko dla produktów krajowych ale i dla głównych targów handlowych za granicą. Sprawozdanie zaś o stanie przemysłu górniczego w naszym kraju, wymieniające ilość i nazwę gmin w których się kopalnie znajdują, ilość przedsiębiorstw zajętych poszukiwaniem i wykaz robót górniczych z rozróżnieniem szybów ropodajnych przygotowawczych lub zaniechanych, daty ilościowe wywozu i przywozu produktów i t. p. należałoby w pewnych odstępach czasu uzupełniać bardziej szczegółowym opisem kopalni i ich rozwoju, i postawić sprawozdania te przynajmniej na tym stopniu w jakim znajdujemy o wiele mniej nas obchodzące wiadomości o przemyśle naftowym Kaukazu lub Ameryki w naszych pismach ekonomicznych.

W myśl powyższych uwag komisya górnicza wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych przyjmuje się do wiadomości.

II. Wstawia się w budżet na rok 1891:

a) na subwencje praktycznej szkole wiercenia we Wietrzeu i niższej szkole górniczej w Boryslawiu (zamiast 1800 zł. w poz. 210 preliminarza budżetu), 3200 zł.;

b) na wydawnictwo atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem (zamiast 1.500 zł. poz. 204 preliminarza budżetu) 2.500 zł.

c) na badania kraju celem zestawienia użytecznych kopalni i popularnego opisu ich występowania (poz. 208), 1.500 zł.;

d) na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego i na wydanie podręcznika technologii tych produktów (zamiast 300 zł. poz. 209. prel. budżetu), 800 zł.;

e) na stację doświadczalną produktów naftowych (poz. 211), 900 zł.;

f) na stypendya dla górników i uczniów akademij górniczych i niższych szkół wiertniczych (poz. 216), 3.000 zł.

III. Sejm ponawia wezwanie do c. k. Rządu, aby podejmując eksploatację soli potasowych w kopalni kałuskiej zapewnił ich dostawę rolnikom po cenach umiarkowanych w stanie zmielonym i postarał się zbudowaniem toru kolejowego ze stacyi Kałusz do kopalni i unormowaniem taryf kolejowych o tani przewóz soli w całym kraju.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby

1) zestawienia statystyczne o produkcji i handlu naftą zbierał i publikował częściej niż w całorocznych odstępach uzupełniając je o ile to być może wiadomościami o produkcji i handlu za granicą oraz

2) u c. k. Rządu poczynił starania, aby galicyjskiemu przemysłowi naftowemu przyznano w równej mierze z przemysłem innych krajów a zwłaszcza Węgier, korzyści niskich cen transportu kolejowego i zapewniono ułatwienia jakich zarządy kolejowe przedsiębiorcom udzielać mogą.

Lwów dnia 11. listopada 1890.

Przewodniczący :
Gorayski.

Sprawozdawca :
Józef Wiktor.

